

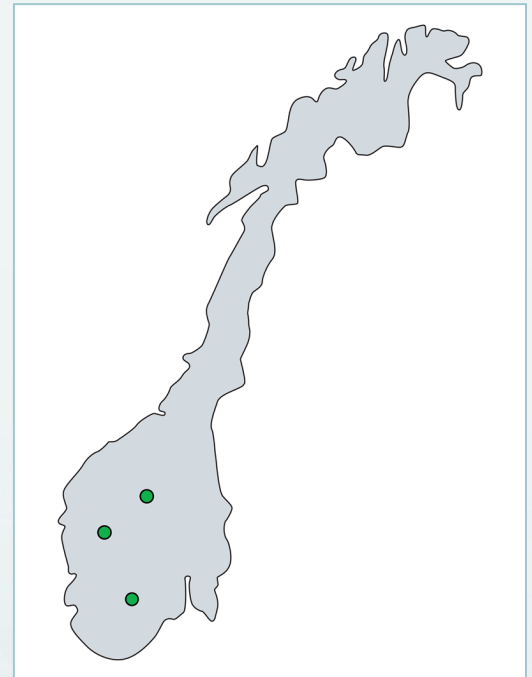
Båndbloddråpesvermer

Zygaena osterodensis

Rødlistet art

Båndbloddråpesvermeren var i norsk sammenheng bare kjent fra to enkeltfunn før den i 2003 ble funnet tallrik i en frodig fjellside i Aurland i Sogn. Biotopen er utypisk for denne svermeren, som først og fremst er en kontinental art. Båndbloddråpesvermer forekommer på blomsterrik mark, og larvene lever på ulike erteplanter.

Status
Kategori sterkt truet (EN) på Norsk rødliste for arter 2010.

Kjente funn av båndbloddråpesvermer i Norge.

Kjennetegn

Vingespenn 32-34 mm. Framvingen svart med blå metallglans og tre langsgående røde bånd. Bakvingen rød med svart kant. Vinger forholdsvis tynnskjellede. Båndbloddråpesvermer kan normalt lett skilles fra andre norske bloddråpesvermere på at framvingens flekker er smeltet sammen til bånd. Flekkene kan imidlertid unntaksvis være adskilte, og andre arter av bloddråpesvermere kan unntaksvis ha sammensmeltede flekker. I disse tilfellene kjennes båndbloddråpesvermer lettest igjen på de smale antennene. Smalkantet bloddråpesvermer, som forekommer i Sør-Sverige, er svært lik båndbloddråpesvermeren men har kortere og tykkere antenner.

Utbredelse

Båndbloddråpesvermer ble funnet i Gudvangen i Aurland i Sogn i 2003, og ble gjenfunnet på samme sted i 2005 og 2007. Dette er i dag den eneste kjente populasjonen av arten i Norge. Det har blitt gjort enkeltfunn av arten i Vågå i Oppland i 1961, og i Tokke i Telemark i 1991. I Sverige forekommer båndbloddråpesvermeren lokalt i de sørligste delene. På verdensbasis er arten utbredt fra de sentrale delene av Europa østover gjennom Ural, Kaukasus og Sibir til nordlige deler av Mongolia.

Biologi

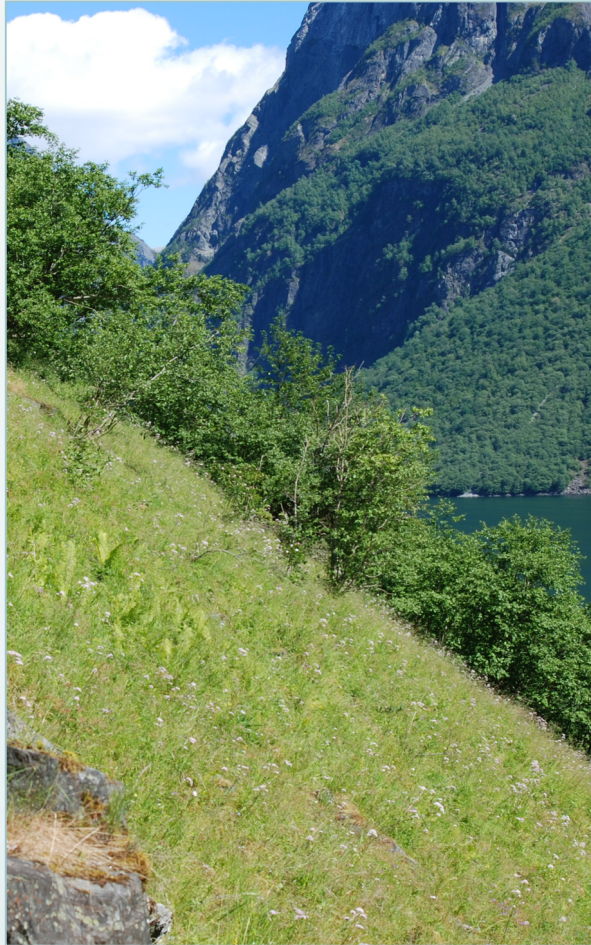
Båndbloddråpesvermer forekommer dels på blomsterenger og åpne områder i løvskog, dels i blomsterrike fjellskråninger. I Aurland flyr arten i en bratt, frodig fjellside som holdes naturlig åpen av snøras i vintersesongen. På verdensbasis er båndbloddråpesvermer en utpreget kontinental/østlig art, og den norske

vestlandsbiotopen må regnes som utypisk for arten. Sommerfuglen flyr i én generasjon fra midten av juni frem til slutten av juli. Flukten er langsom og svirrende, og sommerfuglen oppsøker særlig blomster av ulike erteplanter. I likhet med andre bloddråpesvermere inneholder båndbloddråpesvermeren blåsyre, og de svarte og røde vingetegningene er en advarsel til fugler og andre rovdyr. De hvitgule eggene legges i ett til to lag på bladene av ulike arter av vikke, erteknapp, flatbelg og kløver. Larven er kort og lysegrå med svarte flekker. Den første sommeren inntar larven kun litt næring før den gjør seg klar for overvintring. Utviklingen fullføres om våren/forsommeren. Som hos de fleste bloddråpesvermere kan larven sannsynligvis overvintrere flere ganger før den fullfører utviklingen. Forpoppingen skjer i en avlang, grå til sølvhvitt kokong som vanligvis festes skjult i vegetasjonen.

Bestandsstatus

Båndbloddråpesvermeren er i dag bare kjent fra én norsk lokalitet og kan være sterkt truet i Norge. Regionen er imidlertid relativt dårlig

Båndbloddråpesvermeren flyr i blomsterrike rasmarker i Aurland.

kartlagt, og det er ikke usannsynlig at arten kan ha flere populasjoner i området. I det øvrige Norden har båndbloddråpesvermeren gått drastisk tilbake siden 1800-tallet. Den antas å være utdødd i Danmark og er nær utdødd i Finland. I Sverige har den forsvunnet fra store deler av sitt tidligere utbredelsesområde og finnes i dag kun lokalt i sør. Tilbakegangen skyldes sannsynligvis først og fremst tap av egnede leveområder som resultat av nye driftsformer i jord- og skogbruket. Populasjonen i Aurland er i mindre grad berørt av menneskelig aktivitet, men tilbakegangen i våre naboland påvirker trusselbildet også for den norske bestanden ved å redusere muligheten for genflyt mellom populasjonene.

Referanser

Aarvik, L., Berggren, K. og Bakke, S.A. 2004. Nye funn av sommerfugler i Norge 4. Insekt-Nytt 29 (3/4): 37-66.

Aarvik, L., Hansen, L.O. og Kononenko, V. 2009. Norges Sommerfugler. Håndbok over Norges dagsommerfugler og nattsvermere. Norsk entomologisk forening og Naturhistorisk museum, Oslo. 432s.

Nagypal, T. 2005. Østlig bloddråpesvermer er vestlig! Insekt-Nytt 30 (3/4): 51-54.

Naumann, C.M., Tarmann, G.M. og Tremewan, W.G. 1999. The Western Palaearctic Zygaenidae. Apollo Books, Stenstrup. 304s.

Lenker

<http://www.nhm.uio.no/fagene/zoologi/insekter/norlep/>

http://snotra.artdata.slu.se/artfakta/SpeciesInformationDocument/Zygaena_Osterodensis_102020.pdf